

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Položaj Dolenjske vsled trtne uši.

Z Dolenjskega 7. julija.

Dolenjska je lepa pokrajina, rodovitna deželica. Mej krasnimi, z vinogradi zasajenim holmci se vijejo zelene doline in dolinice, po katerih se razprostira še tu pa tam malo gozdovja — neobdelanih tal ali golih kamnitih in skalnatih reber pri nas ni — in človek bi gledé na te prirodine prednosti moral našo Dolenjsko srečno imenovati. Ali kdor pozna socijalne razmere dolenjskega kmeta, bode vse drugače sodil.

Iz tisočletnega robstva in tlačanstva je dolenjski kmet rešil samo golo kožo, nova svobodna doba mu je naložila breme davkov in svobodo je v svojej lehkomisljenosti še v lastno pogubo porabil, da si je dolgovi do glave nakupil.

In tako živi naš kmet v veliki revščini, malo poljskih pridelkov ima in mu komaj za vsakdanji živež zadostujejo ali pa še ne. Denarja mu ne prinese ne njiva, ne travnik, ne živina; poslednje pa tudi kaj malo ima. Jedino vino mu je še dalo v dobrih letih toliko, da je mogel davke plačevati in si slabotno obleko preskrbovati. Kaj bo pa zdaj, ko je trtna uš že v najboljših vinogradih na desnem bregu Krke in — morebiti še na levem bregu tudi (?)!?

Ali je znano sredstvo, po katerem se more trtni uši pot zabraniti? Na to naj odgovoré strokovnjaki. Mi bodemo z glavo kimali. Žalostne skušnje o zatiravanju trtne uši v drugih deželah, na Francoskem, Laškem, Ogerskem nam dajejo malo upanja. Od trtne uši okužena Hrvatska, ki jo ima v Sremu, v Zagorji ob Sotli, v Okiču, nam je pravo strašilo.

Na Hrvatskem so obupali, da bi jo zatrli; ondi se še kar čuje splošni svet: Pustite okužene vinograde, pa sadite krompir in koruzo.

Ali hočemo tudi mi tako malobrižni biti? Mi res ničesar ne zmoremo, ali tu je sveta dolžnost dežele, da nam na pomoč priskoči. Posnemajmo druge dežele. Na Ogerskem si hočejo pomagati z ameriškimi trtami in zasajajo v ogromnem številu te trte, katerih se mrčes ne loti. Tako veliškansko trtnico imajo n. pr. v Beli Cerkvi (v Banatu) in jo bodo baje tudi v Zagrebu osnovali.

Skraini čas je, da se tudi za Dolenjca kaj stori, dokler neso vsi njegovi vinogradi uničeni. Druzega sredstva pa ni, nego da mu takoj osnujete vinarstvo in sadjarsko šolo, in to šolo s praktično namero. Šola naj zasaja na milijone ameriškanskih trt, uči ljudstvo jih cepiti in nove vinograde zasajati, vsaj trde nekateri strokovnjaki, da se v novi zemlji mrčes trte ne loti. In obče mnenje je, da le v slabi obdelani in negnojeni zemlji trtna uš najbolje gospodari.

Zakaj se pa na Nemškem tako malo čuje o trtni uši? Ali mar ni znano, da Nemec starih vinogradov ne trpi, marveč skoro vsakih trideset let stare trte poruče in nov vinograd zasadi? Ali ni čuda, da stara trta, malo gnojena, v izpiti zemlji, koj opeša, ko je začne še mrčes izrzkovati?

Pred 1000—1500 leti je ukazal neki rimski cesar vinograde po Panoniji uničiti in na njih mesto žito sejati. Bog ve, če takrat tudi vinogradi pešali neso! Kako si moremo sicer takov ukaz tolmaziti!?

Toda pustimo to! Dežele sveta dolžnost je, da nas sedaj s kmetijskimi učitelji uči in tolaži. Napravite Dolenjske kmetijsko šolo, iz katere bode dobivala na stotine zlahtnega sadnega drevja in ameriškanskih trt, iz katere se bodo širili praktični kmetijski nauki po lepih in rodovitnih naših holmih in dolinicah — pa bode nam dosta pomagano, če tudi ne bomo odškodovani za veliko izgubo, ki nam po trtni uši preti.

L.

Pruski državni svet.

V Prusiji so oživili neko staro institucijo, o kateri se je že mislilo, da se je popolnem preživela in spada samo še v zgodovino. Ta institucija ob svojem času ni bila nič posebno popularna, kajti podpirala je reakcijo in ovirala, da se dalj časa ni razvilo ustavno življenje. Ta naprava je pruski državni svet, katerega so zopet obnovili in kateri v kratkem začne svoje delovanje. Z začetka, ko so se začele širiti govorice, balo se je sploh, da misli Bismarck s tem le prikrajšati svobodo in pristriči parlamentu perute.

Kakor pa novejša poročila, zlasti izjave vladnih listov javljajo, se to ne namerava, a vse kaj druzega. Bismarck je preveč prebrisan državnik, da ne

bi prevedel, da se parlamentarni stroj z nikakimi napravami brez nevarnosti za državo ustaviti ne da. A baš njegova bistroumnost je tudi spoznala, da nek nedostatek ovira uspešno delovanje parlamenta, da se v narodnih zastopstvih vlečejo zasedanja le predolgo in vendar naposled končavajo, ko še najvažnejše stvari čakajo rešitve.

Manjka namreč nekakega zbora ali urada, ki bi pripravljali in že naprej natančno preudarjal predloge, ki se imajo parlamentu predložiti. Vlada tega ne more storiti, ali vsaj temeljito vsega preudariti ne more, če se pomisli, da mora v parlamentu biti vedno pripravljena braniti svoje predloge in svoj obstoj proti njenim nasprotnikom. Mej vsem zasedanjem ministri premišlujejo le kako bodo odbijali napade nasprotnikov in tako jim za drugo časa primanjkuje. Vladni uradniki pa tudi navadno premalo poznajo potrebe življenja, da bi mogli biti kos nalogi, pripravljati predloge dobrih zakonov. Uradnik, ki sedi vedno pri pisalni mizi, za akti navadno si svet nekoliko drugače misli, nego je v resnici, tako imajo predloge, ki prihajajo iz pisarn, preveč birokratično lice, so v teoriji dobre, a neso za praktično življenje. Take predloge pridejo pred parlament in tu sedeči možje kmalu previdijo, na njih pege in pomanjkljave, izroče jih odsekom v pretres, ki mnogo dražega časa izgubó, predno jim dajo tako lice, da tudi ugajajo praktičnemu življenju. To pa neizmerno podaljša zasedanje parlamenta, kar pa stane mnogo denarja državo, ako so poslanci plačani, če pa neso, pa napravljajo poslancem samim mnogo stroškov, kar je za marsikoga jako občutljivo, in mu jemlje veselje do parlamentarizma.

Ta pomanjkljaj vsaj deloma odpraviti imel bode obnovljeni državni svet. Ta svet je po zakonih z let 1810, 1821 in 1848 sestavljen iz polnoletnih princev, ministrov, feldmaršalov in drugih oseb, katere imenuje cesar sam. Predsedoval mu bode cesarjevič, namestoval ga pa knez Bismarck; prav za prav bode pa poslednji pravi duševni vodja te institucije. Imenovani so že novi člani tega sveta, mej njimi je mnogo cesarskih uradnikov raznih strok, pa tudi dosti zastopnikov družih stanov, tako da ta svet ni nikakor samo birokratska naprava. Naloga temu совету bode izdelovati predloge za parlamentarne zastope. Da se pa bodo te zadeve

LISTEK.

Knez Serebrjani.

(Ruski spisal grof A. K. Tolstoj, poslovenil I. P.)

XXXV. Poglavje.

Kazen.

(Dalje.)

Kopje se je zamajalo v Ivanovej roki. Še jeden mig in zasadlo bi se bilo bebcu v srce, pa novi krik naroda zadržal je v zraku. Car je premagal s silo svojo voljo, pa burja se je morala iztresti.

S penami v ustih, s bliskajočimi očmi, s priuzdignenim kopjem stisnil je konja z nogama, zaletel se v skok v tolpo obsojencev, tako da so švigale iskre izpod konjskih podkev, in prebodel je prvega, ki mu je prišel pod roke. Ko se je zopet počasi vrnil na svoje mesto, povesevši krvavi konec kopja, so že bili opričniki proč odvekli blaženega.

Ivan mahnil je z roko in rablji so začeli svoje delo.

Na bledem Ivanovem obrazu se je pokazala rudečica; oči so se mu povečšale, na čelu so se

napele modre žile in nosnici sti se mu razširili —

Ko je bil nazadnje sit morenja, obrnil je konja, jezdil okrog trga, oddalil se, sam obrizgan s krvjo in obkoljen od svojega okrvavljenega polka; vranovi, sedeči na cerkvenih križih in po strehah zleteli so drug za drugim in začeli so se spuščati na kupe raztrganih udov in na trupla, viseča na vešalih.

Borisa Godunova ta dan ni bilo v Ivanovem spremstvu. Bil se je še prejšnji dan ponudil, da spremlja litovske posle iz Moskve.

Drugi dan po kazni očistili so trg in mrtva trupla so speljali in zvalili v Kremeljski rov.

Tam so pozneje Moskovski meščani postavili več lesenih cerkev, na kosteh in na krvi, kakor se izražajo letopisci.

Minulo je mnogo let; utis strašne kazni izginil je iz narodovega spomina, pa dolgo so še stale ob Kremeljskem rovu te skromne cerkvice, in kateri so prihajali vanje molit, mogli so biti pri črnih mašah, ki so se opravljale za dušni mir mučenih in usmrtenih na ukaz carja in velikega kneza Ivana Vasiljeviča.

XXXVI. Poglavje.

Vrnitev v Slobodo.

Ko je z grozovitostjo prestrašil Moskvo, hotel je car pokazati se milostljivega in velikodušnega. Na njegovo povelje so se odprle ječe in izpustili ujetniki, ki že neso upali odpuščenja. Nekaterim je Ivan poslal daril. Kakor bi bila dolgo v njem kipeča in vrveča jeza našla dušek v poslednji kazni in izletela iz njegove duše kakor ogenj iz bljuvajočega vulkana. Njegov razsodek se je pomiril in nehal je iskati povsod izdaje.

Po nedolžni krvi ni vselej Ivan čutil grizenja vesti. To je bilo zavisno tudi od družih okolščin. Nebeška znamenja, nenadni udar strele, pojavljanja narodnih bed, strašile so njegovo živo domišljijo in ga spodbudile k javnej pokori; kadar pa ni bilo znamenj, niti glada, niti požarov, molčal mu je notranji glas in vest mu je dremala. Tako tudi sedaj ni nič vznemirjevalo Ivanove duše. Čutil je po dovršenih moritvah nekako zadovoljnost in mir, kakor lačen, kadar se naje. Bolj iz navade in vsprejetega pravila, kakor iz hrepenenja srca, ustavil se je, vračujoč se v slobodo, nekaj dnij v samostanu svete Trojice, da opravi molitve.

dobro od vseh strani pretresle, poklicani so v ta svet privrženci vseh strank.

Vsak predlog pa ne bode izdelaval in pretresaval ves državni svet, ker to delo bilo bi preveč komplicirano. Razdelil se bode svet v sedem oddelkov, ki se bode vsak imel baviti s posebno stroko zakonov. Pri razdelitvi se ve da bode se gledalo na stan in zmožnosti članov. Tako bode zakone za kmetijstvo izdelaval drug oddelek, nego pa zakone, ki se tičejo vojaštva. Ta razdelitev je jako pametna, ker sicer bi dela tega zbora težko imela kaj uspeha. Le tako je moč dobiti zakone, ki bodo ugajali dejanskemu življenju.

Državni svet nikakor ne bode rušil parlamentarizma, ampak le popolnil ga bode. Vsa njegova dela se bodo pozneje predložila parlamentu, kjer bodo o njih vendar le izvoljeni poslanci imeli izreči sodbo. Vladi bodo s tem odvzeto veliko breme izdelavati predloge zakonov, pa tudi parlamentu se bode delo zlajšalo, ker bodo predloge, že od vseh strani pretresene dobili v roke in bode tedaj lahko mnogo hitreje deloval, ter njega dela bode uspešnejše in dovršenejše.

Prejšnje čase se je zlasti državni svet sklicaval, kadar je šlo za premembo davkarskih in sploh narodno ekonomičnih zakonov. Bismarck se že tudi nekaj let posebno bavi z narodno-gospodarsko in davkarsko politiko, zlasti skuša zabraniti kmetijski in delavski stan pred pritiskom kapitalizma. Davke se prizadeva tako organizovati, da bi zadevali tudi višji kapitaliste, ne pa samo kmetstvo. Pri tem njegovem delu so mu vedno stavili ovire židovski liberalci, ki jih je navadno znal premagati. Da hoče sklicati državni svet, to tudi kaže, da hoče nadaljevati svojo gospodarsko politiko v tem smislu, kakor jo je začel.

Ta svet bode pa podpiral in pospeševal njega delo, tako da bode že zvrženo ali vsaj ne daleč od zvrstitve, ko bode njega pokosila smrt pruskemu kraljestvu in nemškemu cesarstvu.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. julija.

Včeraj so volila za **deželni zbor** na Spodnjem Avstrijskem mesta in trgi, na Moravskem pa veleposestvo. Kako so volitve na Spodnjem Avstrijskem izpale, sicer še nemamo poročil, a gotovo je, da je večina izvoljenih liberalna. Na Moravskem pa ni bilo nobene volilne borbe. V fidejkomisnem posestvu liberalci niso volili in so tedaj izvoljeni konservativci, v nefidejkomisnem posestvu pa niso volili konservativci in je vsled kompromisa izvoljenih 17 liberalnih in 8 poslancev iz srednje stranke. Od-danih je bilo v tej volilni skupini 89 glasov. Češki listi so jako zadovoljni z izidom volitve v moravskih mestih, ob enem pa izjavljajo, da je to še le začetek uspešnega narodnega delovanja na Moravskem, ki se bode sedaj s povečano energijo nadaljevalo. — Deželni zbor moravski snide se v četrtek.

Pri novih volitvah v okrajne zastope v **Galičiji** so v mnogih krajih podlegli poljski kandidati in zmagali Rusini, vzhodnih galičijskih okrajih.

Vnanje države.

Komisije za cenitev zemlje v **Srbiji**, katerih je 150, začno meseca avgusta svoje delo in je morajo končati v sto dneh. Srbska narodna banka

začne 13. julija svoje delovanje. Kujundžić se bode kmalu imenoval ministrom bogočastja in nauka.

V ponedeljek se je sešlo v Trnovem novoizvoljeno **bolgarsko** sobranje. Pogajanja ministrskega predsednika Cankova s konservativci niso imela uspeha, zato bode najbrž odstopilo sedanje ministerstvo in bode najbrž radikalec Karavelov poklican sestaviti novo ministerstvo.

Poslanci skrajne leve mislijo v **francoske** zbornici interpelovati vlado zaradi konflikta s Kitajcem. Sicer so vsi Francozi jako razdraženi, da je Kitaj prelomil pogodbo. Vlada hoče z vso odločnostjo pritisniti, da Kitaj izvede Tientsinsko pogodbo.

Rumunski kralj je vsprejel ostavko naučnega ministra Aureliana in imenoval ministra notranjih zadev, Chitzu-a, naučnim ministrom. Ministerski predsednik Bratiano prevzame ministerstvo notranjih zadev, general Folcoiano bode pa vojni minister.

Nemški zvezni svet imel je v soboto zadnjo sejo v tem zasedanju, potem se je pa odložil. Volitve za državni zbor bodo neki še le v začetku oktobra in tedaj ne bode jeseni zboroval, kakor se je poročalo.

Danes so volitve v senat na **Belgijskem**. Zmagali bodo gotovo konservativci, kajti liberalci so že poprej imeli samo štiri glasove večine, sedaj pa v Antwerpen, kjer so imeli nekaj sedežev, niti kandidatov niso postavili in bode tudi v drugih volilnih okrajih zgubili nekaj sedežev. Izredno zasedanje se bode 22. t. m. otvorilo brez prestolnega govora, s kojim se bode pa otvorilo redno zasedanje, ki se začne v novembru. Zbornicama se bodo takoj predložili zakoni o odpravi občne šolske dolžnosti in narodne reserve.

Nič se še ne more vedeti, kak uspeh bode imela **egiptovska konferenca**. Francoska finančna večaka Blignières in d' Ayrolles ugovarjata v mnogih ozirih angleške finančne spomenici. Navedene finančne številke zde se njima napačne, pomanjšanje obrestij od egiptovskih dolgov, nepotrebnost, ker se bodo z boljšo finančno upravo v Egiptu povišali dohodki in pomanjšali stroški. Pri osem milijonem posojilu tudi imata pomisleke, če je prav umerjeno egiptovskim potrebam. Sploh se pa mora priznati, da francoska finančna izvedenca imata dosti več strokovnega znanja, kakor angleški. Zdaj pričakujejo s Londonu povrata francoskega poslanika Waddingtona in priboda ruskega generalnega konzula Hitrova, še le potem se bode delo nadaljevalo, zlasti od poslednjega se pričakuje mnogo praktičnih svetov o spremeni egiptovske finančne, pa tudi administrativne uprave.

Poročila iz **Sudana** javljajo, da Mahdijeva moč vedno raste. Pričakuje se, da kmalu pade Nova Dongola in da ustajniki napadejo Korosko, katero ima angleški major Inglesfield s 600 Egiptčani. Konci pretečenega meseca napalo je 18.000 ustajnikov Debbah, pa so bili odbiti.

Dopisi.

Iz Zatiško-Litijskega okraja 6. jul.

[Izv. dop.] Dne 3. julija imelo je učiteljsvo Zatiško-Litijskega okraja redno letno skupščino v Zatičini, ko je počastil s svojim pohodom tudi c. kr. okr. glavar za nekaj časa.

Gosp. nadzornik B. Taufferer otvori isto ob 1/2 10. uri ter pozdravi došle s prijaznim nagovorom. Tudi s šolskim napredkom bil je večinoma zadovoljen, kar se je razvidelo iz daljšega poročila.

Temu sledili so referati gg. Kovača in Tomanca v materinščini, a g. Pöhlaka in gđ. Pfeifer v trdeji nemščini. Da sta nas prva povsem zadovoljila, je umevno, a zadnja dva, — pa počasi bode že bolje.

nad vse cenil. Pa pri tej priliki se je spomnil, da je car sedaj kaj milostljivega duha, in takoj se je domislil, kako postopati v tem slučaju.

Ne da bi šel ven vsprejet Serebrjanega, velel ga je hitro privedi v hišico. Nepotrebnih prilik ni bilo, zato Godunov ni hotel pokazati Serebrjanemu, da njegovo veselje ni popolno, ko se je že odločil vsprejeti ga.

— Pozdravljen, knez, — rekel je in objel Nikito Romanoviča, — prosim, usedi se; kako da si se odločil vrniti se v slobodo, Nikita Romanovič? Pa s prva pij in jej, gotovo si truden s pota prišel.

Na ukaz Godunova postavili so na mizo jedi in nekaj kupic vina.

— Povej, knez, — vprašal je Godunov v skrbah, — ali te je kdo videl, ko si prišel?

— Ne vem, — odgovoril je prostodušno Serebrjani, — morda me je videl, kajti nesem se skri-val, šel sem naravnost k tvoji hiši.

Godunovu se je zmračilo čelo.

— Boris Teodorovič, — pristavil je zaupno Serebrjani, — jaz nesem sam, z menoj prišlo je dvesto razbojnikov izpod Rjazana.

Potovalni učitelj g. Pirc, poslan po sl. dežel-nem šolskem svetu, govoril je jako navdušeno o šolskih vrtih, ter priporočal zbranemu učiteljsstvu povsodi na to delati, da se v prvi vrsti goji sadjereja.

Izmej posamičnih nasvetov naj omenim le toliko: G. Cepuder pravi, da bi se doba učiteljevanja znižala s 40 let vsaj na 35 in da se ušteva vsa leta v pokojnino, kar je pri družih stanovih običajno. Nasvet, da se vsprejme pri klasifikaciji še red „zadostno“, se tudi odobri.

G. Čerin nasvetuje, da bi prosili višje šolske oblasti za zboljšanje slabih plač, da bi imeli vsi nadučitelji po 600 gld., a drugi pa vsaj 500 gld. na leto.

Dobivali naj bi učitelji jednorazrednic opravilne doklade, a učiteljem večrazrednic, kjer ni prostega stanovanja, dala naj bi se primerna stanarina, — se vsprejme.

Le številki 600 in 500 se po g. Zajčevem nasvetu izpustiti, ker ako se bodo plače izboljševale, govorili bodo o visokosti istih drugi gospodje.

Konečno se pa vrši volitev dveh odposlancev v deželno skupščino, akoravno se je nesmo nadejali, ker smo čuli, da skupščine še ne bode tako hitro. Zato je pa tudi izid volitve čuden!

Gg. Skrbinec in Pöhlhak iz dobe Vestenecka dobro poznata, vedela sta, da bomo volili in sta tudi vse storila, da gresta na dan dež. skupščine branit pojemajoče nemstvo.

Ker je naš okraj majhen in ker imamo najst učitelje, zмага vedno le oni, kateri dobi nežni spol na svojo roko.

To se je g. Skrbincu in sodrugu tudi posrečilo in — voljena sta.

Nasprotna, vedno slovenska stranka se ni mogla v bran postaviti, ker ni slutila, da bode volitev, vsaj to ni bilo označeno ne v povabilu, ne v dnevnem redu.

Ker sta voljena gospoda zvesta pristaša one, v Kranjske se ve da že pojemajoče stranke, ne nadejamo se, da bi se za narodno šolstvo le kolikaj potegovala. Pa vsaj še vsakdo dobro vé, kaj je počel zloglasni g. Skrbinec pri zadnji deželni skupščini, da ravno po njegovem nasvetu se je od-vzela vsa oblast krajnim šolskim svetom, da po njegovem nasvetu bile so plače na tolikih krajih znižane itd. Pa on je bil nedolžen, vsaj je bil le slepo orodje g. Vestenecka.

Ko je po volitvi namreč čul, da so učitelji godrnjali nad sramotnim in žalostnim izidom volitve, rekel je nekemu sodrugu: Vsaj lahko odložim! No, ko bi gospodin iz Višnje gore to v resnici mislil, kar bi mu bilo celo v čast, ne bil bi toliko prosjačil okrog učiteljic, ne bil bi toliko šepetal na ušesa še nekaterim malim omahljivcem, da je prodiral sebi in narodnemu šolstvu v sramoto. Ker ve, da ga nihče trpeti ne more, da ga vsak narodnjak, kateri ga malo bolje pozna, covraži iz dna srca, reči se mora da ima debelo kožo. Pa vsaj je šaljivi list „Škrat“ še lanskega leta pravil, da so na Kranjskem še debelokožci in da se še jako dobro počutijo.

Gospodine sodrug! Kaj bodeš pa počel pri skupščini, ker slovenski ne znaš, ker bode ta shod vendar eminentno slovenskega značaja, ker poslali bodo vsi drugi okraji cvet narodnega učiteljstva v ta zbor!

— Kaj praviš, knez! — vskliknil je Godunov.

— Ostali so zunaj slobode, — nadaljeval je Serebrjani. — Mi vsi nesemo svoje glave carju; naj nas kaznuje, ali pa pomilosti, kakor hoče!

— Slišal sem, knez, kako si z njimi razbil Tatarje; ali pa ti veš, kaj je odsihdob bilo v Moskvi?

— Vem, — odgovoril je Serebrjani in zmračil se. — Ko sem šel semkaj, mislil sem, da je že opricline konec, a pri vas je huje, kakor poprej. Bog odpusti carju! Pa ti imaš greh, Boris Teodorovič, da le gledaš, in nič ne rečeš!

— Oh, Nikita Romanovič, kakor vidim, ostal si vedno isti! Kaj pa naj rečem carju? Ali bi me mari poslušal, kaj?

— Če bi te tudi ne poslušal, — odgovoril je naravnost Serebrjani, — vendar bi ti moral kaj reči. Od koga pa bo on zvedel resnico, če ne od tebe?

— Ali ti misliš, da on ne ve resnice? Ali misliš, da sam verjame vsem tem ovadbam, vsled katerih je toliko ljudij kaznovanih?

In ko je to pripovedoval, se je Godunov ugriznil v jezik, pa spomnil se je, da govori s Serebrja-

Toda, milost tovariši! Vsaj tudi ta ni kriv, vsaj je prodir le z najstarejšimi glasovi učitelja in jednim svojim.

Iz navedenega se baš lahko razvidi, kako nepričakovano je priletela volilna bomba, da je bilo mogoče pri 30 volilcih z 12 glasovi zmagati!

Vedno značajni učitelji okraja Litijskega pa prosimo tovariše iz drugih okrajev, naj nas zastopajo pri bodoči skupščini, ker do g. Skrbince in sodruga nemamo najmanjšega zaupanja!

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) pripeljal se je včeraj zjutraj proti 6. uri v Pulj mej gromom kanonov iz fortov in oklopnic. Po vsprejemu, šel je skozi arsenal in ogledal si pred veliko pomorsko vojašnico nastavljene oddelke pehotne in mornarice, mej katerimi je bil tudi novi slovenski polk št. 97 z godbo. Posebno zadovoljnost izrekel je presvitli cesar o mornarici in ženijskem oddelku. Potem si je ogledal oklopno trdnjavo Verudelia in baterijo Ovina in se prepeljal na cesarsko jahto „Miramare“, kjer so bile avdijence. Popoldne zopet ogledovanje trdnjav.

— (Birma) ne bode v Ljubljani v nedeljo 13. t. m., ker je Tržaški škof monsignore dr. Glavina nekoliko obolel, ampak se le v nedeljo 20. t. m.

— (V Vodmatu) je gospod župan Martin Bavdek v svojo hišo uzidati dal lično ploščo v spomin veselega dogodka, ko mu je ondukaj pred letom dni bila prilika, pozdraviti presvitlega cesarja. Spominska plošča odkrila se bode prihodnjo nedeljo dné 13. t. m. ob 4. uri popoldne v navzočnosti narodnih društev: „Sokola“, Čitalnic iz Ljubljane in Bizovika in veteranov s svojimi zastavami. Spored slavnosti je sledeči: 1. Pozdrav došlih gostov in društev. 2. Ljubljanske Čitalnice pevski zbor poje pred spominsko ploščo „cesarsko himno“. 3. Slavnostni govor, govori gospod Mahkot, c. kr. okrajni glavar Ljubljanske okolice. 4. Odkritje spominske plošče po belo oblečeni deklici. 5. „Narodna himna“, igra mestna godba. 6. Jenkova „Molitev“ (Ti, ki si nas ustvaril), poje moški zbor Ljubljanske Čitalnice. 7. Streljanje z možnarji in bengaličen ogenj. Potem sledi prosta zabava na vrtu slavnostne hiše mej petjem Ljubljanskih pevcev in sviranjem mestne godbe. Odbod društev zvečer ob 9. uri. K tej slavnosti je s tem vsakateri povabljen, ker se posebna povabila ne bodo razpošiljala.

— („Ljubljanski pohajkovelec“) nam piše: Pri svojem potovanju križem mesta mi marsikaj pride na uho in ko bi hotel beležiti kroniko škandalov, videli bi, kako bogata je v tej zadevi naša prvostolnica. Ampak danes mi je kaj drugega na srci. Veliko je zanimanje in povprašanje, kdo bode imenovan nadsodnije svétnikom na g. Kapreca mesto. O tem govori se v uradnih in neuradnih krogih, kolikor sem jaz imel priliko opazovati, vlada v tem splošno soglasje, da naj bi se to imenitno mesto oddalo tacemu gospodu, ki je bil uljudnega značaja, ki ni političen strankar. Splošna želja je pač ta, da bi dobili takega moža, kakršen je bil g. Kaprec in izraža se upanje, da g. Zhuber pl. Okrog ne bode imenovan za to mesto, kajti ta gospod bode neki koncem avgusta t. l. dopolnil štirideset službenih

nim, katerega odkritosrčen obraz je izključeval vsak sum, da bi kaj ovadil.

— Ne, — nadaljeval je poluglasno, — zastoj me dolžiš, knez. Car kaznuje one, na katere je jezen, a njegovega srca ne predrugačiš. Carjevo srce je v božjih rokah, pravi sveto pismo. Lej, Morozov je poskusil mu vse naravnost dopovedati; in kaj je bilo? Morozova so usmrtili, in drugim zaradi tega ni bilo nič bolje. Pa ti Nikita Romanovič, dosti ne ceniš svoje glave, slišal si o Moskovskih kaznih, pa se nesi bal priti v slobodo.

Pri imenu Morozov je Serebrjani vzdihnil. Ljubil je Družino Andrejeviča, če tudi mu je bojar ukradl srečo.

— Kaj, Boris Teodorovič, — odgovoril je Godunovu, — kar ti je sojeno, temu ne odideš! Resnico ti povem, da se mi je prinajelo življenje; zdaj tudi ni več lepo živeti v Rusiji!

— Poslušaj, knez; ti ne varuješ samega sebe, moraš že imeti tak nrv, pa Bog te varuje. Kakor si tudi do zdaj silil v zanjko vender si ostal živ. Že mora biti namenjeno, da se ti ne pogubiš ne za to, ne za ono. Ko bi se ti bil vrnil pred jednim tednom, ne vem, kaj bi bilo, a zdaj je nekaj upanja;

let in tako postal goden za umirovljenje, vrhu tega je pa njegovo znanje slovenščine tako pomanjkljivo, da so ga že naši šalivi listi uporabljali kot hvaležen predmet svojim dovtipom, kar se ne strinja posebno dobro s tem dostojanstvom. Gojimo tedaj nado, da nam bodo merodajni krogi izbrali pravega gospoda, ki bode po volji isto tako v Zatiškem dvoru, kakor v vseh drugih krogih. To se bode pa doseglo le tedaj, ako g. Zhuber ne bode izbran.

— (Vabilo k LXIV. odborovi skupščini „Matiče Slovenske“) v ponedeljek 14. julija 1884. l. ob 6. uri popoldne v Matičini hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika o LXIII. odborovi seji. 2. Naznanila prvosestva. 3. Poročilo tajništva. 4. Podrobno pretresovanje prenašenih pravil in opravnega reda. 5. Poročila gospodarskega odseka. 6. Posamezni nasveti.

— (Premisleka vredno.) V „Wiener medizinische Wochenschrift“ od 5. julija t. l. št. 27, je razpisana služba srenjskega in ubožnega zdravnika v Währingu na Dunaji, za katero smejo prositi le zdravniki „nemškega rodü“, ali kakor se glasi „nur Bewerber deutscher Nationalität“. Nenemškim Avstrijcem, če so še tako sposobni, je tedaj ta služba zaprta. Vprašamo le, kak brup bi navstal, ko bi se predznil kak slovenski župan kar „brevi manu“ odvrniti neslovenske prositelje. Bi li ne kričali takoj o „Unterdrückung des Deutschthums“ etc. Toda v jednem oziru jim moramo pritrčiti in ko bi se tudi mi po njihovem gaslu ravnali „svoji k svojim“, bi nam ne bilo treba se boriti v lastnej domovini za eksistenco. S temi vrsticami bi le radi opozorili dotične kroge, da bi se pri jednaci slučajih bolj ozirali na domačine, nego malikovali tujstvu.

— (Matura) vršila se je na moškem učiteljski dne 30. junija, 1., 2., 3. in 4. julija od izprašanih 33 pripravnikov naredilo je 24 izpit z dobrim uspehom, 9 pa jih sme za dva meseca skušnjo iz jednega predmeta ponoviti. Od teh jih je 24 s slovenskim in nemškim učnim jezikom, 9 pa samo za nemške šole.

— (Matura) na ženskem učiteljski bila je dne 5. in 7. t. m. Ponovile izpit so tri za jedno leto reprobirane, 6 pa se jih je privatnih za skušnjo oglasilo, in sicer 4 iz nunskega samostana v Ljubljani, 2 pa iz Škofje Loke. Z dobrim uspehom dostalo jih je izpit 7., ponavljati ga pa smeti dve, in sicer 1 čez 2 meseca, 1 čez leto. Četrtega leta na ženskem izobraževališču letos ni bilo.

— (Strela) je v nedeljo popoldne mej nevihto udarila v hišo g. Zupančica na cesti v mestni log, iz hiše švignila v hlev in tu mej mnogo živino na tla vrgla jednega konja, ne da bi ga bila posebno poškodovala.

— (Sad nemške kulture.) Iz Rosavnic pri Metliki 7. jul. — Prej so se pri nas le z jeziki kavsali, obrekovali, psovali in lagali, kar se je dalo; zdaj pa odkar naši mladeniči na Nemško hodijo, so jezike z noži zamenili. Snoči je „nemškutar“ V. svojem prijatelju trebuh preparal, dva druga pa težko ranil, potemu jo pa popihal. Brzjav ga bo že dotekel. Kaj ne?

samo ne sili pred oči Ivanu Vasiljeviču, počakaj, da jaz prej govorim z njim.

— Hvala ti, Boris Teodorovič, zame ne skrbi, a razbojnike otmi nesreče! Če so tudi hudobni ljudje, pa svoje krivde so že dobro poravnali.

Godunov je z začudenjem pogledal Nikito Romanoviča. Ni mogel se privaditi kneževe prostote, in njegovo ravnodušje za lastno življenje zdelo se mu je nenaravno.

— Kaj, knez, — vprašal je, — ali iz bridkosti nečeš živeti?

— Naj bo pa iz bridkosti. Čemu bi pa zdaj še živel? Verjami mi, Boris Teodorovič, da mi včas ne da bi hotel, pride Kurbski na misel; ko mislim nanj, postane mi bridko, naj bi že tudi bil pobegnil k Lehom, mislim si, ko bi ne bili sovražniki naši.

— Lej, tako je, knez! Zdaj sta samo dva pota: ali delati kakor Kurbski — bežati iz domovine, ali pa, kakor jaz — ostati pri carji in iskati njegove milosti. A ti nečeš ne tega, ne drugega; od carja ne greš, s carjem pa ne misliš; tako se ne more knez; treba je jedno ali drugo. Če hočeš ostati v Rusiji, izpolnuj carjevo voljo. In če se mu prikupiš, morda bode sam obrnil se od opričine. Lej, dobro bi bilo, ko bi bila dva okoli njega in drug

— (Pri c. k. vojaškem oskrbovalnem založišči v Ljubljani se bode dne 11. julija t. l. na javne ponudbe oddajalo oskrbovanje s senom, slamo in z drvmi, in sicer za postaji Ljubljano in Rudolfovo za čas od 1. septembra 1884 do 31. avgusta 1885 in za postajo Toplice za čas od 1. junija 1885 do 31. avgusta 1885. — Natančnejši pogoji se lahko zvedo pri trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani.

— (Krajčeve „Narodne biblioteke“) došla sta nam po daljšem presledku h krati dva snopiča (11. in 12.). V 11. snopiču je prevod H. Sienkiewicza povesti „Za kruhom“. Sienkiewicz postal je jako priljubljen pisatelj, njegovi proizvodi prevajajo se v vse evropske jezike, zaradi tega je tudi g. P. Miklavc dobro pogodil, da nam je to povest preložil na slovenski jezik. V 12. snopiču se je začelo izdavat Andrejčkovega Joža dela, in sicer so najprej na vrsto prišle „Črtice iz življenja na kmetih“. Pokojni Podmilščak sicer ni pisatelj prve vrste, vender je v njegovih črticah marsikako dobro zrno, prizori in značaji so dobro risani in da mu je življenje bilo daljše, bil bi po svoji nadarjenosti in marljivosti postal jako dober pripovedovalec. Zanimljiva in z nekako pijeteto pisana pa je životopisna črtica o Andrejčkovem Joži, v kateri nam g. Rajko Perušek priobčuje podrobnosti o njegovem življenju in navaja vse njegove mnogobrojne spise. Temeljiti ta sestavek je vsega priznanja vreden. „Narodna biblioteka“ prične sedaj drugo serijo (naročba za 10 snopičev 1 gld. 50 kr.) in bode mej drugim izdala Božene Nemcove „Babico“ in izviran spis gosp. profesorja Trdine. V dolžnost si štejemo, prav toplo priporočati to podjetje. Za malo krajcarjev je vsacemu možno, omisliti si mičnega domačega berila in s tem ob jednem podpirati naše slovstvo.

— (Veljava starih pisemskih znamk.) Po naredbi trgovskega ministerstva smejo se s 1. avgusta t. l. pri c. kr. poštah uradih prodajati samo poštne urednostne znamke izdane 1883 leta. Vendar smejo stranke, ki imajo še stare znamke, z njimi frankovati pisma do konca oktobra, ali jih zamenjati pri poštah uradih. S prvim oktobrom pa stare znamke izgube veljavo, in ravnati se bodo moralo s poštami pošiljatkami, ki bodo s starimi znamkami frankovane, kakor bi ne bile frankovane.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Maribor 8. julija. (Nadaljevanje o volilnem shodu v Šmartinu.) Ko so gospoda iz Maribora odšli, sprli so se od liberalcev našuntani in napojeni mej seboj, ter se začeli posebno šurm in neka babura hudo pretepati, žandarja sta morala vmes poseči. Oni jih napali, obkolili jih od vseh strani ter začeli kamenje metati. Žandarja streljala v zrak, kar ni nič pomagalo, situacija nevarniša, žandarja strelila mej napadovalce, ter z bajonetom se branila. Pet razsajalcev teško ranjenih. Šurm, najhujši razsajalec, ves raztrgan, skoro nag v zapor odveden. Žandarja morala sta klicati narodne predstojnike na pomoč, da je zopet red navstal.

druzega podpirala; danes bi jaz sprožil besedico, jutri ti; nekaj bi mu že ostalo v spominu; še kaplja, pravijo, če vedno kaplja na jedno mesto, kamen predolbe. A na mah knez ničesar ne opraviš!

— Ko bi ne bil on car; — rekel je mračno Serebrjani, — vedel bi jaz kaj delati; a tako ničesar ne vem storiti; nadenj iti, Bog prepoveduje, a z njim misliti, ne morem; naj me tudi razsekajo na drobne kosce, z opričino ne jem kruha in soli!

— Počakaj, knez, ne obupaj! Spomni si, kaj sem ti rekel tedaj? Pustiva opričnike; ne ovirajva carja; oni bodo pogubili drug drugega! Treh glavnih že ni; ni Vjazemskega, ni obeh Basmanovih. Počakaj, knez, in vsa opričina se mej sabo pokonča!

— In kaj bode pa do tedaj? rekel je Serebrjani.

— In kaj do tedaj, — odgovoril je Godunov, ne želeč na jedenkrat ostati pri misli, katero je hotel zadušiti v Serebrjanem — do tedaj, ako ti car prizanese moreš iti zopet na Tatarje.

V mislih Serebrjanega nesta dva utisa ob jednem imela prostora, nada iti na Tatarje izrinila je za nekaj časa obupnost, ki se ga je bila polastila.

(Dalje prih.)

